

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/12/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016202599
Dátum vydania rozhodnutia: 23.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1016202599.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): M. E. J., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Iraku, posledný pobyt v krajine pôvodu v meste G., t. č. s povolením na pobyt číslo V. s platnosťou do XX.X.XXXX na adrese: N., zastúpený ADRA - Adventistická agentúra pre pomoc a rozvoj - o. z., Cablkova 3, 821 04 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného ČAS: MU-353-49/PO-Ž-2013 zo dňa 16. novembra 2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8SaZ/2/2016-45 zo dňa 15. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8SaZ/2/2016-45 zo dňa 15. marca 2017 z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím ČAS: MU-353-49/PO-Ž-2013 zo dňa 16.11.2016 žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil sťažovateľovi azyl.

2. Z administratívneho konania je zrejmé, že sťažovateľ dňa 23.07.2013 opakovane požiadal o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany z dôvodu, že bol v politickej strane BAAS. Príslušníci inej teroristickej strany zabili jeho uja, preto začal týchto ľudí hľadať. Po tom, čo sa títo dozvedeli, že ich hľadá, chceli aj jeho zavraždiť. Preto musel z Iraku ujsť. Do Iraku sa nemôže vrátiť, lebo tam hrozí smrť. Okrem toho v Iraku sú neustále ozbrojené nepokoje medzi príslušníkmi národov pre náboženské vierovyznanie. Domov sa vrátiť nechce, naďalej chce ostať žiť na území SR.

3. Žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sa migračný úrad opakovanou žiadosťou o azyl podrobne zaoberal. Zadovážil a do spisu založil aktuálne informácie o bezpečnostnej situácii v Iraku, so zameraním na miesto posledného trvalého pobytu žiadateľa v krajine pôvodu, mesto G., informácie k národnostnému, náboženskému zloženiu obyvateľov mesta G., k výskytu konfliktov medzi šíťmi a sunitmi v G., ako aj informácie o možných aktuálnych problémoch bývalých radových členov strany BAAS. Keďže žiadateľ prvýkrát požiadal o azyl na území SR v roku 2007 boli do spisu založené relevantné informácie aj z obdobia prelomu rokov 2006-2007, týkajúce sa taktiež národnostného a náboženského zloženia obyvateľov G., ich vtedajšie spolunažívanie, ako aj informácie ohľadom celkovej situácie v Iraku, vyhodnotenej v správe UNHCR z 18.12.2006. Keďže počas ostatného pohovoru, kedy žiadateľ uviedol aj nový dôvod svojej opakovanej žiadosti o azyl a zároveň sa priznal, že nie vždy hovoril pravdu, že v skutočnosti z Iraku odišiel už v roku 1999, migračný úrad založil do spisu aj informácie o krajine pôvodu z roku 1999, hodnotiace celkovú situáciu v krajine v 90-tych rokoch.

4. K novému dôvodu v žiadosti o udelenie azylu, že niekedy v roku 1998 mali neznámi páchatelia zabiť jeho strýka, kvôli tomu, že bol tak ako žiadateľ členom strany BAAS a túto udalosť policii nahlásil, no napriek vyšetrovaniu sa policii nepodarilo páchatel'ov vypátrať a keď zistil, že to boli susedia, začal sa obávať, že by aj jeho mohli zabiť kvôli tomu, že vedel o nich, že sú páchatel'mi, a preto v roku 1999 Irak opustil. Žalovaný uviedol, že konanie páchatel'ov, tak ako ho žiadateľ opísal, však nemožno považovať za prenasledovanie ako také, v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle. Voči jeho osobe nedošlo k ničomu, čo by bolo možné považovať za také znášané alebo obávané akty, ktoré musia byť dostatočne závažné svojím charakterom alebo opakovaním sa, a ktoré musia preukázateľne brániť osobe, ktorá ich znáša, ďalej žiť v krajine svojho pôvodu. Keďže žiadateľ nebol prenasledovaný, nemožno ďalej uvažovať o dôvodoch prenasledovania jeho osoby, ani o pôvodcoch prenasledovania. Strýkovo zabitie bol násilný kriminálny čin, a ako taký sa náležitým spôsobom riešil, ako to vyplynulo z jeho výpovede. Po tom, čo žiadateľ udalosť nahlásil policii, polícia strýkovu smrť vyšetrovala, no napriek snahe sa jej vinníkov nepodarilo vypátrať.

5. V súvislosti s ďalšími dôvodmi opakovanej žiadosti o azyl, ktoré sú totožné s dôvodmi jeho prvej žiadosti, teda že z dôvodu vojnového konfliktu prebiehajú v krajine boje, ďalej že v Iraku bolo a je stále napätie medzi sunitmi a šíťmi, medzi Arabmi a Kurdmi a za takýchto podmienok sa nedá v krajine pokojne a bezpečne žiť, že síce on nemal s nikým žiaden osobný problém, napriek tomu sa obával o svoj život a aj preto Irak opustil, žalovaný uviedol, že v období skutočného odchodu sťažovateľa z Iraku v roku 1999 nemohol mať z dôvodu vojnového konfliktu, ani z dôvodu jeho príslušnosti k sunitským moslimom, a ani kvôli jeho členstvu v tom čase vo vláducej strane BAAS problémy, a preto dospel k záveru, že žiadateľom deklarovaný subjektívny pocit strachu z dôvodov, ako ich uviedol pri objasňovaní opakovanej žiadosti o azyl, nie je podložený objektívnym prvkom odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Ženevského dohovoru, a preto ho žalovaný považoval za neopodstatnený.

6. Pri posúdení či v prípade sťažovateľa išlo o nadobudnutie statusu žiadateľa o azyl sur place žalovaný uviedol s poukazom na materiál UNHCR „Kritériá a postupy pri udeľovaní statusu utečenca podľa Konvencie z r. 195 a podľa Protokolu z r. 1967 o postavení utečencov“ (Ženeva, 1992), že osoba sa stáva utečencom sur place následkom udalostí, ku ktorým došlo v rodnej krajine počas jej neprítomnosti. Osoba sa môže stať utečencom sur place svojim vlastným počínaním, napr. v dôsledku svojich politických názorov, ktoré vyjadřila v krajine, kde teraz sídli. Otázka, či takéto činnosti postačujú k preukázaniu podložených obáv z perzekúcie, musí byť rozhodnutá na základe hlbšieho skúmania okolností. Najmä je treba si overiť, či sa o tomto počínaní dozvedeli orgány krajiny pôvodu, a akým spôsobom uvedené počínanie danej osoby posudzujú. V súvislosti s týmto žalovaný skonštatoval, že v prípade menovaného žiadateľa nebola splnená ani jedna podmienka, keďže napätie medzi šíťmi a sunitmi v Iraku naďalej pretrváva, teda táto situácia je de facto rovnaká, okrem toho toto napätie je dôsledkom nedostatočnej bezpečnostnej situácie žiadateľ sám nevykonával, ani nevykonáva žiadnu takú činnosť, ktorou by na svoju osobu pritiahol negatívnu pozornosť irackých orgánov, že by sa mohol opodstatnene obávať prenasledovania. Preto ho nemožno považovať za utečenca sur place.

7. Po posúdení sťažovateľovej opakovanej žiadosti o azyl a z vykonaného dokazovania tak žalovaný dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa neboli splnené zákonom stanovené dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Z objektívnych dôvodov neboli splnené ani podmienky na udelenie azylu podľa § 10 zákona o azyle, teda na udelenie azylu za účelom zlúčenia rodiny, keďže nemá na území SR žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom.

8. Z rozhodnutia je tiež zrejmé, že posúdil možnosť udeliť sťažovateľovi azyl z humanitárnych dôvodov a keďže sa v priebehu konania nevyskytli žiadne skutočnosti, ktoré by viedli žalovaného k udeleniu tejto formy medzinárodnej ochrany, azyl z humanitárnych dôvodov sťažovateľovi podľa § 9 zákona o azyle neudelil.

II.

Konanie na krajskom súde

9. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-353-49/PO-Ž-2013 zo dňa 16.11.2016, ktorým žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil sťažovateľovi azyl.

10. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku v rozsahu podanej žaloby uviedol.

11. K žalobnému bodu, podľa ktorého zistenie skutkového stavu veci žalovaným nie je dostatočným pre riadne posúdenie veci krajský súd uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Krajský súd pokladal za dôležité poukázať na skutočnosť, že podľa § 8 zákona o azyle sa táto forma medzinárodnej ochrany poskytuje žiadateľom, ktorí majú v krajine svojho pôvodu obavy z prenasledovania z dôvodov, uvedených v tomto zákonom ustanovení. Krajinou pôvodu je pritom v zmysle § 2 písm. k) zákona o azyle štát alebo štáty, ktorých je cudzinec štátnym občanom.

12. V zmysle rozsudku najvyššieho súdu sa migračný úrad predmetnou, opakovanou žiadosťou žalobcu o azyl podrobne zaoberal. Zadovážil a do spisu založil aktuálne informácie o bezpečnostnej situácii v Iraku, so zameraním na miesto posledného trvalého pobytu žiadateľa v krajine pôvodu, mesto G., informácie k národnostnému, náboženskému zloženiu obyvateľov mesta G., k výskytu konfliktov medzi šitmi a sunitmi v G., ako aj informácie o možných aktuálnych problémoch bývalých radových členov strany BAAS. Keďže sťažovateľ prvýkrát požiadal o azyl na území SR v roku 2007 boli do spisu založené relevantné informácie aj z obdobia prelomu rokov 2006-2007, týkajúce sa taktiež národnostného a náboženského zloženia obyvateľov G., ich vtedajšie spolunažívanie, ako aj informácie ohľadom celkovej situácie v Iraku, vyhodnotenej v správe UNHCR z 18.12.2006. Keďže počas posledného pohovoru sťažovateľ uviedol aj nový dôvod svojej opakovanej žiadosti o azyl a zároveň sa priznal, že nie vždy hovoril pravdu, že v skutočnosti z Iraku odišiel už v roku 1999, migračný úrad založil do spisu aj informácie o krajine pôvodu z roku 1999, hodnotiace celkovú situáciu v krajine v 90-tych rokoch.. Podľa správy Bezpečnostnej rady OSN sa traja najvyšší predstavitelia Iraku (prezident, premiér, predseda parlamentu) naďalej stretávajú, aby podporili politickú súdržnosť a jednotu a 07.10.2016 vytvorili vyšší prezidentský výbor pre národné zmierenie, čo malo byť zabezpečené aj prijatím zákona o debaasifikácii aj o všeobecnej amnestii.

13. K žalobnému bodu, podľa ktorého je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, krajský súd tiež uviedol, že túto námietku považuje ako nedôvodnú. Jednotlivé časti napadnutého rozhodnutia sú podľa názoru krajského súdu (výrok ako aj odôvodnenie) formulované jasne a zrozumiteľne. Z odôvodnenia rozhodnutia je zjavná správna úvaha, ktorou sa žalovaný riadil pri jeho vydaní. Žalovaný opísal v konaní zistený stav veci a s poukazom naň logicky odôvodnil ako a prečo dospel k záveru, vyjadrenému vo výroku rozhodnutia.

14. K žalobnému bodu, podľa ktorého žalovaný vec nesprávne posúdil po právnej stránke krajský súd uviedol, že aj túto námietku nevyhodnotil ako dôvodnú. Podľa názoru krajského súdu žalovaný správne a

v súlade s azylovým zákonom sťažovateľovi azyl v zmysle § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil nakoľko sťažovateľ nespĺnil podmienky uvedené v § 8 alebo 10 zákona o azyle. Ako to je zrejmé zo znenia § 8 zákona o azyle k jeho udeleniu dôjde za splnenia všetkých v tomto zákone ustanovení obsiahnutých predpokladov. Absencia (nepreukázanie) ktoréhokoľvek z nich automaticky vylučuje udelenie azylu. Okrem iných podmienok udelenia azylu toto ustanovenie predpokladá existenciu perzekúcie či opodstatnenú hrozbu z nej, ku ktorej došlo či môže dôjsť v krajine pôvodu žiadateľa o azyl.

Počas azylového konania nebolo ničím preukázané, že v čase sťažovateľovho odchodu z Iraku v roku 1999 mal mať sťažovateľ kvôli jeho členstvu v strane BAAS akékoľvek problémy. Taktiež nie je dôvod podľa názoru krajského súdu sa domnievať, že by v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu mohol čeliť vážnym problémom kvôli jeho členstvu v tejto strane. V čase jeho odchodu z Iraku v tejto krajine neprebíhal žiadny ozbrojený konflikt. Na základe výpovede sťažovateľa ako aj zo všeobecne dostupných informácií o krajine jeho pôvodu nebolo ničím preukázané, že by sťažovateľovi po návrate do Iraku hrozilo z dôvodu jeho príslušnosti k strane BAAS ani z dôvodu jeho príslušnosti k sunitským moslimom vážne bezprávie, pričom sťažovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu podľa § 8, 10 ako aj podľa § 9 zákona o azyle, pričom sa súd v plnom rozsahu stotožnil s právnym posúdením a odôvodnením žalovaného uvedeným v napadnutom rozhodnutí. Žalovaný sa správne vysporiadal vo svojom rozhodnutí aj v časti stanoviska k otázke nadobudnutia statusu žalcu o udelenie azylu sur place .

15. Na udelenie azylu je potrebné preukázať individuálne ohrozenie, t. j. hrozbu prenasledovania žiadateľa o udelenie azylu, čo v prípade sťažovateľa nebolo splnené, nakoľko aj sám vo svojich výpovediach viackrát uviedol, že v krajine pôvodu osobne nemal s nikým žiadny konflikt. Nakoľko sťažovateľ by mohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho konfliktu, bola mu migračným úradom poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany, ktorá mu bola následne na základe jeho žiadosti predlžovaná (posledný krát mu bola predlžená do XX.XX.XXXX).

16. K žalobnému bodu podľa ktorého skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu krajský súd uviedol, že podľa jeho názoru rozhodnutie ako i odôvodnenie rozhodnutia žalovaného vychádza z obsahu administratívneho spisu a má v ňom úplnú podporu. Vzhľadom na uvedené posúdil krajský súd aj tento žalobný dôvod za nedôvodný.

17. Pretože krajský súd nevyhodnotil ani jednu z vznesených námietok ako dôvodnú, podanú žalobu zamietol.

18. O trovách konania rozhodol krajský súd za použitia ust. § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

19. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť.

20. Sťažovateľ v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. ako dôvody podania kasačnej sťažnosti uviedol, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jem patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

21. Sťažovateľ má za to, že krajský súd pochybil pri vykladaní ustanovenia § 8 zákona o azyle keď dospel k záveru, že na splnenie podmienok pre udelenie azylu je potrebné naplnenie všetkých podmienok uvedených v tomto ustanovení.

22. Krajský súd tiež pochybil pri vyhodnotení výpovede sťažovateľa a vyhodnotení všeobecne dostupných informácií, nakoľko nebral do úvahy výpovede sťažovateľa a právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý počas celého konania viackrát poukazoval a predkladal správy o aktuálnej situácii v krajine pôvodu.

23. Sťažovateľ sa tiež nestotožnil so záverom krajského súdu, že sťažovateľ nemal osobne ku krajine pôvodu s nikým žiadny konflikt. Sťažovateľ totiž viackrát uviedol, že má vážne obavy o svoj život z dôvodu politickej príslušnosti a taktiež z náboženských dôvodov. V konaní tiež poukázal na množstvo verejných zdrojov a správ, ktoré preukazujú potrebu udelenia azylu osobám s obdobným profilom ako má sťažovateľ.

24. Z uvedených dôvodov navrhol kasačnému súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

B)

25. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by mali vplyv na zmenu rozsudku krajského súdu, a preto navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23.08.2017 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

27. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa ust. § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa ust. § 8 zákona ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý
a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej

sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa ust. § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

28. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

29. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

30. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/41/2009 zo dňa 04.08.2009).

31. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by žalovanému vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/34/2009 zo dňa 01.07.2009).

32. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa, podľa ktorých krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, sú nedôvodné.

33. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi ako žiadateľovi o azyl bolo nespĺnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Z hľadiska analýzy azylu ako právneho inštitútu kasačný súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sža/6/2015 zo dňa 25.03.2015, podľa ktorého „Azyl ako právny inštitút nie je a nikdy nebol univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávnymi postihujúcimi jednotlivca alebo celé skupiny obyvateľov. Dôvody poskytnutia azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušenia ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre

prenasledovanie zo zákonom stanovených dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené.“

34. Kasačný súd ďalej poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžs/41/2009 zo dňa 04.08.2009 z ktorého vyplýva, že „dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.“

35. Z administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľ požiadal opakovane o azyl (prvýkrát v roku 2007) z dôvodu, že bol v politickej strane BAAS. Príslušníci inej teroristickej strany zabili jeho uja, preto začal týchto ľudí hľadať. Po tom, čo sa títo dozvedeli, že ich hľadá, chceli aj jeho zavraždiť. Preto musel z Iraku ujsť. Do Iraku sa nemôže vrátiť, lebo tam hrozí smrť. Okrem toho v Iraku sú neustále ozbrojené nepokoje medzi príslušníkmi národov pre náboženské vierovyznanie. Domov sa vrátiť nechce, naďalej chce ostať žiť na území SR. Vzhľadom na to, že ide v poradí o druhú žiadosť sťažovateľa o udelenie azylu sa kasačný súd po preskúmaní veci stotožnil so záverom krajského súdu, že žalovaný sa touto opakovanou žiadosťou podrobne zaoberal aj vzhľadom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžs/8/2016 zo dňa 07.06.2016.

36. Z výpovede sťažovateľa, ako aj z vykonaného dokazovania žalovaného, nebolo podľa názoru kasačného súdu preukázané prenasledovanie sťažovateľa v krajine pôvodu v zmysle zákona o azyle (§ 2 písm. d) zákona o azyle). V dotazníku žiadateľa o udelenie azylu č. ČAS: MU-353-7/PO-Ž-2013 zo dňa 31.07.2013 sťažovateľ uviedol, že sa pridrižiava dôvodov uvedených v prvej žiadosti o udelenie azylu. Ďalší dôvod, pre ktorý opakovane požiadal o azyl bola zabitie jeho uja. K členstvu v strane BAAS uviedol, že v Iraku to bolo tak, že každý kto mal 18 rokov musel byť v strane BAAS. Nič pre stranu nerobil. Členstvo v strane nemá ako dokázať, nemá žiadny členský preukaz. V dotazníku okrem iného sťažovateľ uviedol, že okrem zatvorenia z dôvodu dezercie z vojenskej služby počas iracko-iránskej vojny v krajine pôvodu nemal žiadne problémy či už s políciou alebo súdmi, alebo s inými štátnymi orgánmi.

37. Žalovaný vzhľadom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžs/8/2016 zo dňa 07.06.2016 zabezpečil do spisu aktuálne informácie o bezpečnostnej situácii v Iraku, so zameraním na miesto posledného trvalého pobytu sťažovateľa v krajine pôvodu, mesto G., informácie k národnostnému, náboženskému zloženiu obyvateľov mesta G., k výskytu konfliktov medzi šítmi a sunitmi v G., ako aj informácie o možných aktuálnych problémoch bývalých radových členov strany BAAS. Keďže sťažovateľ prvýkrát požiadal o azyl na území SR v roku 2007 boli do spisu založené relevantné informácie aj z obdobia prelomu rokov 2006-2007, týkajúce sa taktiež národnostného a náboženského zloženia obyvateľov G., ich vtedajšie spolunažívanie, ako aj informácie ohľadom celkovej situácie v Iraku, vyhodnotenej v správe UNHCR z 18.12.2006. Keďže počas posledného pohovoru sťažovateľ uviedol aj nový dôvod svojej opakovanej žiadosti o azyl a zároveň sa priznal, že nie vždy hovoril pravdu, že v skutočnosti z Iraku odišiel už v roku 1999, migračný úrad založil do spisu aj informácie o krajine pôvodu z roku 1999, hodnotiace celkovú situáciu v krajine v 90-tych rokoch.

38. Podľa názoru kasačného súdu záver žalovaného o neudelení azylu sťažovateľovi bol správny, pretože sťažovateľ nespĺnil podmienky uvedené v § 8 a § 10 zákona o azyle. Na udelenie azylu je potrebné preukázať opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce žiadateľ o azyl vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd čo však v prípade sťažovateľa splnené nebolo. Sťažovateľ aj vo vlastných výpovediach uviedol, že v krajine pôvodu nemal

osobne s nikým žiadny konflikt. Voči jeho osobe nedošlo k ničomu, čo by sa mohlo považovať za prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle. Strýkovo zabitie je určite ohavný čin, ktorý však bol náležitým spôsobom riešeným prostredníctvom štátnych orgánov v krajine pôvodu. Konanie páchatel'ov však nemožno vo vzťahu k sťažovateľovi považovať za prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle.

39. Dôvod, pre ktorý mali páchatelia zabiť sťažovateľovho strýka teda, že bol členom strany BAAS tak ako aj sťažovateľ, vyznieva v kontexte informácii o krajine pôvodu nedôveryhodne vzhľadom na skutočnosť, že v tom čase vládol v Iraku Saddam Hussein, ktorý bol generálnym tajomníkom strany BAAS a v krajine vládli práve členovia strany BAAS. Zo založených informácií o krajine pôvodu ako aj zo samotného vyjadrenia sťažovateľa vyplýva, že sťažovateľ by v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu nemal čeliť vážnym problémom kvôli jeho členstvu k strane BAAS alebo z dôvodu príslušnosti k sunitským moslimom. Podľa vlastných vyjadrení bol sťažovateľ členom strany BAAS iba preto, pretože to tak vtedy fungovalo a v skutočnosti pre stranu nič nerobil. Ani z dôvodu príslušnosti k strane BAAS tak neboli preukázané obavy z prenasledovania v zmysle § 8 zákona o azyle.

40. V súvislosti s neposúdením sťažovateľa ako utečenca sur place sa kasačný súd stotožnil so záverom žalovaného a v podrobnostiach na podrobné odôvodnenie rozhodnutia žalovaného v tejto časti odkazuje. V súčasnosti napätie v krajine pôvodu medzi sunitmi a šíitmi pretrváva, resp. situácia je podobná a toto napätie je dôsledkom nedostatočnej bezpečnostnej situácie. Sťažovateľ podľa vlastných vyjadrení nevykonával a ani nevykonáva žiadnu takú činnosť, ktorou by na svoju osobu pritiahol negatívnu pozornosť irackých orgánov. Keďže v prípade sťažovateľa nie sú opodstatnené obavy z prenasledovania, nie je ho možné považovať za utečenca sur place.

41. Kasačný súd ďalej uvádza, že žalovaný sa v rozhodnutí zaoberal aj možnosťou poskytnutia tzv. humanitárneho azylu sťažovateľovi, ktorý mu však neudelil. Z dikcie zákona (vzhľadom na správne uváženie) vyplýva, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a súdy, ktoré preskúmavajú rozhodnutia Ministerstva vnútra - Migračného úradu (v texte „žalovaný“), neurčujú žalovanému, ktoré dôvody má považovať za dostatočné pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a teda ani zrušovať jeho rozhodnutia preto, že nepovažoval za dostatočný dôvod niektorý, ktorý by z pohľadu súdu takýmto mal byť. Súdnym prieskumom je obmedzený len na kontrolu toho, či je rozhodovanie odporcu v danej veci logické a nediskriminačné, teda či nie je v rozpore so zákazom ľubovôle, vyplývajúceho pre orgány verejnej moci z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu. V súvislosti s neexistenciou právneho nároku na udelenie tzv. humanitárneho azylu kasačný súd poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ o tzv. humanitárny azyl požiadal a žalovaný odôvodnil jeho neposkytnutie, tak také rozhodnutie nepodlieha súdnemu prieskumu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sž/41/2015 zo dňa 03.02.2016, v ktorom obdobne uviedol, že „Na námietku navrhovateľa, že odporca nezávažil možnosť udelenia azylu navrhovateľovi z humanitných dôvodov uvedených v § 9 zákona o azyle odvolací súd uvádza, že vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy odporcu a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný. Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvody navrhovateľa boli vyhodnotené a individuálne posúdené, pričom nebola zistená reálna hrozba vážneho bezprávia. Z uvedeného dôvodu navrhovateľ nespadá do žiadnej kategórie osôb, ktoré potrebujú nejakú formu medzinárodnej ochrany, a preto odporca v jeho prípade nepovažoval za potrebné mu poskytnúť akúkoľvek formu ochrany. Pokiaľ teda odporca nepovažoval dôvody navrhovateľa pre udelenie azylu za takú subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, pričom túto úvahu uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nebolo možné považovať uvedenú námietku navrhovateľa za dôvodnú.“

42. Kasačný súd ďalej poukazuje na rozhodnutie žalovaného č. ČAS: MU-PO-133-9/2016-Ž zo dňa 10.08.2016, právoplatným dňa 12.08.2016, ktorým žalovaný podľa § 13a a § 20 ods. 3 zákona o azyle predĺžil sťažovateľovi poskytnutie doplnkovej ochrany na dobu 2 rokov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia, t. j. do XX.XX.XXXX. Prvýkrát bola sťažovateľovi poskytnutá doplnková ochrana rozhodnutím č. ČAS: MU-1000/PO-Ž-2007 zo dňa 30.05.2007 a to na dobu 1 roka do 11.07.2008. V

tomto prípade ide už o ôsmu žiadosť sťažovateľa o predĺženie doplnkovej ochrany a vzhľadom na to, že v jeho prípade naďalej pretrvávali podmienky uvedené v § 13a zákona o azyle a sťažovateľ podal v zákonom stanovenej lehote žiadosť o predĺženie doplnkovej ochrany žalovaný sťažovateľovi predĺžil doplnkovú ochranu na dobu 2 rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

43. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

44. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

45. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.